

28 februarie 2019

Către: doamna Mihaela Triculescu
Președinte ANAF
În copie: domnul Eugen Teodorovici
Ministrul Finanțelor Publice

Subiect: Probleme ale administrației fiscale din România datorită lipsei de investiții în infrastructura IT

Stimată doamnă președinte ANAF,

Coaliția pentru Dezvoltarea României (CDR) a cerut în repetate rânduri investiții urgente în infrastructura Agenției Naționale pentru Administrare Fiscală (ANAF) și a sprijinit de-a lungul timpului programul de modernizare derulat cu Banca Mondială. Din păcate, acest program a eșuat și Ministerul Finanțelor Publice nu a reușit să-l înlocuiască cu alt program de investiții care să adreseze deficiențele majore pe care mediul de afaceri le întâmpină atunci când interacționează cu ANAF. În consecință, companiile din România se confruntă în practică cu o mulțime de probleme generate exclusiv de lipsa de digitalizare a administrației fiscale. Ținem să menționăm că membrii CDR angajează peste un milion de persoane și sunt responsabili pentru jumătate din produsul intern brut al României. Enumerăm în continuare cele mai importante probleme identificate de companiile membre în asociațiile care compun CDR.

1. Casele de marcat electronice

- Fiscalizarea inițială a caselor de marcat se poate face fie depunând un document pe hârtie, fie electronic, în Spațiul Privat Virtual (SPV), însă orice **corecție** a acestui document depus pe hârtie (de exemplu, s-a greșit o adresă) nu se mai poate face decât electronic, în SPV. Dar SPV nu ar fi absolut necesar, pentru că există, în paralel, și Ghișeul.ro, unde se depun în continuare declarațiile cu semnătura electronică. Cu alte cuvinte, contribuabilul este obligat să folosească SPV doar pentru a regulariza documentul depus pe hârtie, pentru că altfel, se poate și fără. Ar trebui să existe un singur sistem electronic în care să se facă toate operațiunile necesare, depunerii, verificărilor și plăților.
- Pentru **fiecare** casă de marcat **în funcțiune**, se depune lunar, până pe data de 20 ale lunii următoare, formularul A4200, care conține date despre vânzările lunii precedente. Problema este că nu se poate depune un formular centralizator pentru toate casele de marcat ale unei companii, ci se depune câte un formular pentru fiecare casă de marcat, iar procedura în sine este destul de greoaie, presupune instalarea a două aplicații, executarea unor pași (în jur de 15!). La declarația D394, de exemplu, se depun într-un singur document zeci de mii de tranzacții. De ce acolo se poate și la casele de marcat nu?

- Pentru **fiecare** casă de marcat **fiscalizată**, dar neutilizată, se depune un alt formular, F4109, la fel, pentru fiecare casă de marcat în parte, formular care necesită tot două aplicații descărcate de pe site-ul ANAF și mai puțini pași – se trec datele companiei și numărul unic al casei de marcat.
- Pentru obținerea datelor și depunerea declarațiilor este nevoie de un efort uman și material foarte mare, mai ales că aceste declarații se depun până pe data de **20**, nu până pe 25, ca celelalte declarații.

2. Compensările între companii

- Legislația care le reglementează este foarte **veche** (OUG 77/99), scopul de atunci fiind acela de a reglementa incapacitatea de plată. Astfel, pentru a nu intra în incapacitate de plată, societățile se înregistrau în baza de date operată de IMI (Institutul de Management și Informatică) și comunicau acestuia datoriile și creanțele, scopul fiind ca acestea să fie compensate. Problema a fost dintotdeauna aceea că trebuiau raportate lunar foarte multe date – facturile emise și cele primite, pe fiecare partener în parte, ceea ce făcea imposibilă raportarea marilor companii, cu milioane de clienți și mii de furnizori. Din acest motiv, cele mai multe companii au evitat compensarea prin IMI și au ales varianta compensării pe hârtie, folosind ordine de compensare, emise în dublu exemplar, semnate și ștampilate de fiecare partener. Se pot compensa în această variantă datorii și creanțe mai mici de 10,000 lei.
- Ordinele de compensare pe **hârtie** se pot cumpăra doar de la Trezoreria statului, iar un singur formular costă aproximativ 4 lei;
- Formularele de ordine de compensare trebuie completate (față-verso), **semnate și ștampilate** (deși ștampila nu mai este obligatorie de 3 ani, nimeni nu le acceptă fără ștampilă).
- După aproape 20 de ani, legislația în domeniul compensării ar trebui **revizuită**. Ar trebui să fie permise compensările de datorii și creanțe reciproce, operate în varianta electronică între companii, fără folosirea variantei prin IMI și fără documente pe hârtie. Întrucât propunerea vizează datorii și creanțe existente, ea nu are implicații asupra unor potențiale fraude la bugetul de stat, ci este menită să simplifice operațiunea de compensare și să îmbunătățească cash-flow-ul companiilor.

3. Fișa fiscală pe plătitor

- În cazul unei companii mari fișa are câteva **sute de pagini** și sunt trecute în aceasta sume din 2005-2006. De ce nu sunt șterse datele mai vechi de termenul de prescripție? Dacă ar fi șterse datele prescrise din fișă, aceasta ar fi mai mică și mai ușor de prelucrat.

- Una dintre problemele fișei este că, datorită mărimii, ea nu poate fi trimisă/transformată în **Excel**, poate fi primită doar într-un format pdf blocat, ceea ce face imposibilă orice încercare de prelucrare/reconciliere/căutare, etc. Mai mult, prescurtările utilizate și o lipsă de codificare eficientă și clară a declarațiilor care să asigure trasabilitate ar crea în continuare imposibilitatea efectuării operațiunilor de verificare și reconciliere, chiar dacă structura tabelară în format excel ar fi asigurată (Denumire declarație/Data depunerii/Tip etc ar trebui marcate distinct).
- O altă problemă este că plățile sunt alocate **automat**, printr-un algoritm, nu conform OP-urilor, datorită existenței contului unic. Însă, deși există cont unic, încă mai există și conturi distincte pentru câteva impozite. Acest lucru înseamnă că nu se pot reconcilia plățile făcute de o companie cu ordine de plată cu sumele care apar în fișă, cu consecința calculării de majorări și penalități la sume plătite deja. Nu este o problemă a fișei fiscale, ci a sistemului de alocare a plăților, dar efectul ajunge în fișă, sub forma sumelor care nu pot fi reconciliate cu OP-urile.
- O altă problemă ar fi nesoluționarea situațiilor fiscale ale contribuabililor ca urmare a plăților fără obligații înregistrate în fișele pe plătitori și menținerea în mod nejustificat a unor sume în contul „Decontări din operațiuni în curs de clarificare”. De cele mai multe ori aceste cazuri sunt determinate de o declarare eronată neintenționată din partea contribuabilului (nu a inclus un anumit tip de impozit în declarație), plata a fost efectuată în perioada corespunzătoare, dar ținând cont de mecanismul de alocare descris mai sus, la momentul identificării și depunerii declarațiilor rectificative contribuabilului îi sunt calculate dobânzi și penalități (care pot fi de valori semnificative).

4. Spațiul Privat Virtual (“SPV”)

- De la 1 Ianuarie 2019, se presupune ca întreaga comunicare între contribuabili/plătitori (persoane fizice și/sau juridice) și ANAF se va realiza prin intermediul platformei prevăzute pe ANAF, Spațiul Privat Virtual (SPV). Până la 8 martie 2018 înregistrarea în SPV se realiza cu ajutorul formularului C800, o măsură tranzitorie agreată de contribuabili.
- Înregistrarea în SPV, în cazul persoanelor juridice, va presupune completarea unui formular pe platforma dedicată a ANAF. Pentru a putea completa acest formular este obligatoriu ca, în prealabil, să se dețină un certificat digital (obținerea acestuia presupune completarea formularului F150). După completarea datelor de identificare a contribuabilului (i.e., nume, CUI, etc.) pe platforma dedicată în scopul înregistrării în SPV, se cere urcarea unor documente în cazul în care acești contribuabili sunt reprezentați de persoane împuternicite / reprezentante în vederea atestării calității acestora. Ulterior, în urma completării formularului, se va obține un număr de înregistrare de la ANAF (electronic – prin e-mail).

Problema existentă în procesul de înregistrare

- Problema apare în momentul în care, conform Ordinului nr. 660/2017, contribuabilul este obligat să depună documentele care atestă calitatea de reprezentant/împuternicit (în original sau în copie legalizată, după caz) la ghișeu ANAF (fie la organul de care aparține persoana juridică dacă documentele depuse sunt autentice, fie la orice ghișeu dacă documentele nu sunt în forma autentică).
- Decizia pare să fie cel puțin anacronică având în vedere faptul că scopul SPV este tocmai acela de a evita drumul / deplasarea până la sediile ANAF și ținând cont de faptul că acele documente au fost deja depuse online. Prin urmare, abordarea ANAF cu privire la înregistrarea contribuabililor în SPV este inefficientă și încalcă scopul principal al acestui serviciu – și anume, comunicarea online între autorități și contribuabili, fără a mai fi nevoie de prezentarea contribuabililor la ghișeele ANAF. Acest lucru îngreunează și prelungeste procesul de înregistrare. Sugerăm eliminarea acestui pas suplimentar și implementarea unor verificări online.

Alte aspecte cu privire la SPV

- În ceea ce privește utilizarea spațiului privat virtual, în momentul în care un contribuabil își schimbă furnizorul de servicii contabile/ fiscale, metoda de schimbare a drepturilor de utilizare a SPV este foarte dificilă și inconsistentă. Propunem în acest sens, un sistem care să permită o modificare simplă și eficientă, eventual prin crearea unui utilizator primar (e.g. administratorul companiei) care să poată aloca/ elimina utilizatori pe baza semnăturii lor digitale.
- Mai mult, SPV ar trebui să implementeze un sistem de notificare (pe e-mail) care să conțină informații esențiale precum: Numele contribuabilului, CIF-ul și tipul documentului recepționat. Acest lucru ar face mult mai simplă identificarea contribuabilului căruia îi este adresată notificarea, pentru situația în care o singură persoană este împuternicită să gestioneze SPV-ul mai multor persoane juridice.
- De asemenea, ar fi extrem de utilă o opțiune care să permită adăugarea mai multor adrese de e-mail suplimentare, adrese care să poată primi notificări cu privire la documentele încărcate în SPV.
- Codul de securitate să fie trimis la una sau mai multe adrese selectate de către contribuabil în acest sens.

Informația disponibilă în SPV pentru persoane fizice cu privire la obligații fiscale și plăți nu este la zi. De exemplu, dacă se solicită o situație fiscală în ianuarie 2019 aceasta este disponibilă în SPV la 30 noiembrie 2018, în cel mai bun caz. Mai mult, este de dorit ca

informația să fie disponibilă în timp real exact ca la fișa fiscală pe plătitori în cazul societăților comerciale și nu lunar.

5. Emiterea certificatelor de rezidență fiscală

- Având în vedere că informația cu privire la rezidența fiscală există în baza de date a ANAF ar trebui ca cererea pentru obținerea certificatului de rezidență fiscală să fie făcută online iar certificatul să fie emis pe loc tot online.

6. Emiterea certificatelor de atestare fiscală

- În mod similar, cel puțin pentru început unde la nivelul impozitelor pe salarii informația privind impozitul reținut și plătit este disponibilă în baza de date ANAF, ar trebui ca documentele care se anexează cererii pentru atestarea impozitului plătit în România de persoanele fizice nerezidente să fie limitate la certificatul de rezidență fiscală și să nu se mai solicite documente care să certifice informații deja existente în baza de date ANAF ca de exemplu: certificate cu salarial obținut și copii OP plăți bugetul de stat etc.

7. Sistemul de încărcare/verificare al declarațiilor fiscale.

- În data de 25, serverele ANAF sunt supraîncărcate, iar recipisele sunt emise cu foarte mare întârziere. Acest întreg proces de verificare necesită foarte mult timp.
- De asemenea, la momentul încărcării declarațiilor fiscale, ar fi foarte utilă opțiunea de încărcare multiplă, în urma căreia să fie emis un raport în excel / pdf cu indexul aferent denumirii fiecărei declarații încărcate. Această opțiune ar diminua considerabil timpul de încărcare al declarațiilor fiscale și o prelucrare mai eficientă de către sistemele ANAF.

8. Discuții prin intermediul e-mail cu autoritățile fiscale.

- În foarte puține cazuri inspectorii ANAF ajung să răspundă întrebărilor sau solicitărilor pe e-mail. Interacțiunea ar fi mult mai ușoară prin intermediul unui astfel de canal de comunicare. Mai mult, în acest sens, ar trebui implementată la nivelul fiecărei direcții generale o listă oficială cu datele de contact ale fiecărui inspector de literă pentru a putea fi mai ușor de contactat. Această abordare ar scurta foarte mult procesul de informare (și găsire) a inspectorului responsabil asupra contribuabilului în cauză.

9. Digitalizarea documentelor și arhivarea electronică

- În prezent, legislația existentă conține prevederi clare doar despre factura electronică. Deși există prevederi referitoare la semnătura electronică (legea 451/2001 și legea 455/2004)

și la arhivarea electronică (legea 145/2007), totuși, aceste prevederi nu sunt corelate cu prevederile altor legi (ex. OMF 2634/2015 privind documentele financiar-contabile), iar în practică, inspectorii fiscali consideră că doar documentele pe hârtie (chitanțe, ordine de plată, documente de însoțire a mărfii, etc) pot fi considerate documente justificative. Mai mult, există încă tendința inspectorilor de a respinge deductibilitatea fiscală a unei cheltuieli efectuate pe baza unui document care nu are întocmai modelul prevăzut prin ordinul 2634/2015, deși conform acestuia, modelele sunt orientative, iar conținutul documentelor poate fi adaptat de fiecare companie, cu condiția reflectării fidele a operațiunilor conținute. Ca urmare, companiile se confruntă cu un blocaj, în sensul în care, deși ele își pot converti documentele pe hârtie în documente electronice, așa cum prevede Ordinul 2634/2015, pentru a-și optimiza costurile privind depozitarea și arhivarea documentelor, totuși, aceste documente electronice nu sunt recunoscute și acceptate de către inspectorii fiscali, argumentul principal fiind că cele convertite nu sunt documentele originale. Considerăm că această abordare nu reflectă nici realitatea anului 2019, în care accentul se pune pe digitalizare, dar nici prevederile legale existente, care permit atât ca documentele electronice convertite să fie considerate drept documente originale, cât și ca modelele documentelor să fie adaptate de către fiecare companie, cu condiția ca acestea să reflecte întocmai realitatea economică a tranzacțiilor desfășurate pe baza acestor documente. Aceste documente electronice ar putea fi mult mai ușor de consultat și de verificat și de către inspectorii ANAF, ceea ce ar eficientiza și activitatea lor, nu doar a contribuabililor.

10. Alte probleme identificate

- Nu există un sistem omogen, la nivelul țării, pentru a gestiona impozitele, nici măcar impozitele la bugetul statului, fără să vorbim de taxele locale. Orice amendă luată în orice oraș din țară ar trebui să ajungă în fișa pe plătitor și să poată fi plătită, iar informația de plată să ajungă și ea în fișa pe plătitor. Acum, orice amendă luată în țară, chiar dacă este plătită local, dar OP-ul nu ajunge la fiscul local, are ca rezultat poprirea contului, deși suma a fost plătită.
- Există numeroase cazuri în care se primesc direct somații, fără să se fi primit înainte o decizie de impunere. Poprirea, o dată trimisă, este trimisă la toate băncile, așa încât, pentru a evita blocările conturilor, dovada de plată trebuie trimisă și ea la toate băncile. La nivel local nu există varianta discuției cu contribuabilul, în care autoritățile ar putea să clarifice problema telefonic, înainte să treacă la blocarea conturilor.
- Desfășurarea activității de vămuire este îngreunată de lipsa unui sistem simplificat, ce ar putea permite utilizarea schimbului electronic de informații cu operatorii (system to system), atât pentru operațiunile de import cât și de export. În contextul pe care îl anticipăm ca urmare a ieșirii Marii Britanii din Uniunea Europeană, volumul operațiunilor

vamale va crește semnificativ și constrângerile logistice vor deveni și mai birocratice. Totodată, conform regulamentelor vamale europene, începând cu 2020, utilizarea unei interfețe IT devine obligatorie pentru toate statele membre UE. În lipsa acesteia, un mare număr de articole de lege ar fi practic imposibil de aplicat. Sugerăm luarea în considerare a unor măsuri care să sprijine procesul de eficientizare al actualelor proceduri de vămuire și luarea în calcul a introducerii unui astfel de sistem simplificat cât mai rapid.

Grupul de lucru pentru fiscalitate al CDR își exprimă deplina disponibilitate pentru o întâlnire în care să discutăm în detaliu despre toate problemele identificate și enumerate mai sus.

Cu considerație,

Ionuț Sas

Coordonatorul grupului de lucru pentru fiscalitate